

УДК 342.728

Н. П. ГАЄВА

*Надія Петрівна Гаєва, кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України*

ДО ПИТАННЯ РОЗУМІННЯ ПРИНЦИПУ ПРОЗОРОСТІ, ВІДКРИТОСТІ ТА ПУБЛІЧНОСТІ УТВОРЕННЯ І ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ

Принцип прозорості, відкритості та публічності утворення і діяльності громадських об'єднань є одним з основних принципів, що забезпечують їх функціональний та сталий розвиток на демократичних засадах. Втім, на сьогодні науковцями досліджуються питання прозорості, відкритості, публічності, їх співвідношення з гласністю, насамперед, у сфері адміністративного процесу, цивільного судочинства, державного управління, місцевого самоврядування, а також щодо окремих суб'єктів конституційно-правових відносин. Водночас за межами ґрунтовного аналізу залишається принцип прозорості, відкритості та публічності утворення і діяльності громадських об'єднань, його співвідношення з принципом гласності. Проте актуальність дослідження змісту та сутності цього принципу обумовлена не лише необґрунтовано низьким науковим інтересом до нього, але й тим, що утворення і діяльність громадських об'єднань на засадах цього принципу перебуває на етапі становлення, так як цей принцип відносно недавно знайшов закріплення на рівні закону. Тому метою пропонованої статті є спроба проаналізувати змістовні характеристики понять «прозорість», «відкритість», «публічність», їх співвідношення з поняттям «гласність» та окреслити концептуальне бачення принципу прозорості, відкритості та публічності утворення і діяльності громадських об'єднань.

Відповідно до ч. 7 ст. 3 Закону України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 р. принципи прозорості, відкритості та публічності трактується як «прозорість, відкритість передбачає право всіх членів (учасників) громадського об'єднання мати вільний доступ до інформації про його діяльність, у тому числі при прийнятті громадським об'єднанням рішення та здійсненні заходи, а також обов'язок громадського об'єднання забезпечувати такий доступ. Публічність означає, що громадські об'єднання інформують громадськість про свої мету (цілі) та діяльність»¹. Саме з даного законодавчого положення випливає, що поняття принципу прозорості, відкритості та публічності є збірним і включає дві складові (тобто форми свого вираження): перша – прозорість, відкритість; друга – публічність. При цьому прозорість і відкритість розглядаються як цілісна характеристика. У зв'язку з цим виникає запитання, навіщо вживати терміни «прозорість» та «відкритість», якщо, на думку законодавця, вони є просто синонімами?

Щоб дати належну оцінку принципу прозорості, відкритості та публічності, варто нагадати, що у Законі України «Про об'єднання громадян» взагалі був відсутній даний принцип серед принципів, відповідно до яких об'єднання громадян створювалися і діяли, але було закріплено принцип гласності без його дефінітивного визначення (ст. 6)². Втім саме термін «гласність» є і досі загальноновизнаним у спеціальних законах про конкретні види громадських об'єднань. Так, в Законі України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15 вересня 1999 р. принцип гласності визначено як окремий принцип, на якому будується діяльність профспілок. При цьому він просто згадується без окреслення його змісту. Разом з тим, додається таке формулювання: «інформація щодо статутних і програмних документів профспілок є загальнодоступною» (ч. 2 ст. 2)³. Такий підхід частково має місце і в Законі України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» від 01 грудня 1998 р. Втім, принцип гласності не тільки фіксується в ст. 3 цього Закону, але й втілюється, по-перше, через обов'язок молодіжних та дитячих громадських організацій доводити до відома громадськості відомості про свою діяльність у формах, що не суперечать законодавству. По-друге, через визначення, що інформація, яка міститься у статутах, про склад керівних органів, про джерела матеріальних та інших надходжень, а також пов'язана з діяльністю молодіжних та дитячих громадських організацій, не є конфіденційною або іншою інформацією, яка охороняється законом⁴. Водночас законодавець у Законі України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки» від 07 жовтня 1997 р. без відповідних пояснень

серед групи принципів, що слугують відправними засадами їх утворення та діяльності (ст. 3), уникає використання як принципу гласності, так і принципу прозорості, відкритості та публічності⁵. Між тим, у п. 7 ст. 6 Закону України «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності» від 22 червня 2012 р. законодавець окремим принципом виділяє принцип, який має назву «відкритість та гласність»⁶.

Слід також констатувати, що в законах про громадські об'єднання (об'єднання громадян) більшості держав, що утворилися на теренах колишнього СРСР, превалює підхід, де окремим принципом зафіксовано принцип гласності (Білорусь – ст. 4, Вірменія – ст. 4, Казахстан – ст. 6, Узбекистан – ст. 4)⁷. При цьому необхідно зазначити, що в жодному із згаданих нормативно-правових актах не наводиться визначення принципу гласності: він просто згадується без тлумачення. Водночас принцип гласності в Законі Республіки Білорусь заснований на положенні ч. 2 ст. 34 Конституції, де сказано, що «...громадські об'єднання... зобов'язані надати громадянину Республіки Білорусь можливість ознайомитися з матеріалами, що зачіпають його права та законні інтереси»⁸. А в Республіці Казахстан принцип гласності поєднаний із звітністю про діяльність громадських об'єднань. Натомість, у Російській Федерації (ч. 2 ст. 15) та Республіці Молдова (ст. 3) законодавець для забезпечення принципу гласності передбачає, що інформація про установчі та програмні документи громадських об'єднань має бути загальнодоступною⁹.

Варто зазначити й те, що на рівні корпоративних норм існують різні підходи щодо назви досліджуваного принципу. Так, у деяких статутах громадських об'єднань серед принципів їх утворення і діяльності закріплено лише гласність (ст. 4 Статуту юристів України). В інших гласність відокремлена від принципу прозорості та відкритості (1.3 Статуту Всеукраїнської громадської організації «Асоціація правників України»). Треті розмежовують гласність з принципом прозорості та принципом публічності та відкритості (1.3 Статуту Всеукраїнської громадської організації «Всеукраїнський громадський рух “Український вибір”»). Четверті визначають як окремі принципи відкритість, гласність та прозорість (3. Статуту громадської організації «Всеукраїнська спілка воїнів АТО»). П'яті виділяють як самостійні принципи гласність та підзвітність керівних органів (1.4 Статуту Всеукраїнської громадської організації «Спілка адвокатів України»). Шості прозорість, відкритість та публічність закріплюють як самостійний принцип у відповідності до Закону України «Про громадські об'єднання» (1.2 Статуту громадської організації «Всеукраїнська самоврядна організація фахівців конкурсного процесу»). Такий термінологічний апарат, який використовується на рівні корпоративних норм щодо досліджуваного принципу, впливає не тільки на його визначеність, але й призводить до відчутливих труднощів у його дотриманні.

Для вироблення чіткого підходу до тлумачення принципу «прозорості, відкритості та публічності» передусім важливо здійснити етимологічний аналіз термінів «прозорість», «відкритість», «публічність» та їх співвідношення з терміном «гласність». Слово «прозорість» у Великому тлумачному словнику сучасної української мови визначається як властивість і стан, що характеризується доступністю для сприймання, зрозумілістю, ясністю, дохідливістю, можливістю легко розгадати, збагнути, явністю, неприхованістю¹⁰. Серед значень слова «відкритість» у цьому ж словнику наводяться такі: «доступний для всіх бажаючих», «неприхований, нетаємний, явний»¹¹. Щодо терміну «публічність», то цей словник не дає його визначення, а тільки прикметника «публічний». Такий підхід зустрічаємо і у Тлумачному новому словнику української мови, згідно з яким «публічний» трактується як такий, який відбувається в присутності публіки, людей; прилюдний, привселюдний, гласний, відкритий¹². Водночас гласність у Великому тлумачному словнику сучасної української мови визначається як приступний для широкої громадськості, відкритий, публічний¹³. Убачаючи зв'язок між такими поняттями як «відкритість», «публічність», «гласність», доводиться констатувати, що вони є тотожні і, як справедливо зазначає П. М. Любченко, не можуть вважатися прикладом досконалої нормотворчої техніки законодавця¹⁴.

Не сприймаються одностайно проаналізовані терміни і в науці конституційного права. Скажімо, І. Т. Темех розглядає гласність як загальний принцип, який характерний для всіх громадських організацій, а принцип прозорості та відкритості як спеціальний принцип правозахисних громадських організацій. Свою точку зору автор аргументував тим, що цей принцип підтверджує суспільне значення правозахисної діяльності даних організацій та відображає потребу суспільства на інформацію про їх діяльність, яку вони здійснюють задля збереження та/чи відновлення суспільних цінностей¹⁵. І. С. Сопелкін, досліджуючи принципи утворення та діяльності професійних спілок, вживає термін «гласність», роблячи акцент на його реалізації. Даний принцип, зазначає вчений, втілюється у життя шляхом виконання професійними спілками таких законодавчих вимог, як регулярного обнародування своїх основних документів, складу керівництва, даних про джерела фінансування та витрати. І далі пропонує виділяти такі організаційно-правові форми реалізації принципу гласності: проведення відкритих заходів; публікації відповідних документів на сторінках друкованих засобів масової інформації; виступи керівних органів профспілки на телебаченні тощо¹⁶. Вітчизняні правознавці О. Г. Кушніренко та Т. М. Слинько, активно досліджуючи конституційно-правовий статус об'єднань громадян, під гласністю розуміють відкритість, доступність інформації для громадського ознайомлення, обговорення, контролю діяльності об'єднань громадян і посадових осіб¹⁷. Якщо під гласністю О. Г. Кушніренко та Т. М. Слинько розуміють відкритість та доступність інформації, то білоруська дослідниця Є. В. Гакало під час формування визначення принципу гласності в діяльності громадських об'єднань використовує словосполучення «інформаційна відкритість», яка заснована на положенні ст. 34 Конституції Республіки Білорусь, що гарантує право на отримання, зберігання і поширення повної, достовірної та своєчасної інформації про діяльність громадських об'єднань¹⁸. Російські вчені теж схильні до назви «принцип гласності».

Його сутність, на думку С. А. Авак'яна, полягає в тому, що громадські об'єднання повинні здійснювати свою діяльність відкрито, тобто таким чином, щоб про неї мали достатню інформацію члени та учасники даного об'єднання, інші громадяни та громадські об'єднання, засоби масової інформації, державні органи¹⁹.

Для окреслення концептуального бачення принципу прозорості, відкритості та публічності та його співвідношення з принципом гласності у сфері утворення та діяльності громадських об'єднань доречним буде звернутися також до вже висловлених правознавцями думок щодо цієї проблеми, як в науці конституційного права щодо інших суб'єктів конституційно-правових відносин, так і в інших галузевих науках. Так, О. В. Совгіря, досліджуючи принципи відкритості, прозорості та гласності діяльності Уряду, наводить наступне визначення поняття принципу гласності – «обов'язок Кабінету Міністрів здійснювати постійну та систематичну роботу з інформування громадськості про хід своєї діяльності та прийняті за її результатами рішення»²⁰. Щодо принципу прозорості, то дослідниця підтримує позиції тих авторів, які відзначають, що він полягає в установленні органами державного управління умов, що забезпечують залучення громадян та інших об'єктів управління до прийнятих управлінських рішень, а принцип відкритості – у забезпеченні можливостей вільного доступу громадян до здійснення управління державними справами²¹. Натомість, О. Томкіна робить висновок, що сутність принципу гласності полягає у відкритості, прозорості, публічності організації та діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових осіб, доступності інформації про їхню діяльність²². Інакше кажучи, на її думку, гласність та відкритість, прозорість, публічність співвідносяться як ціле (гласність), і частини (відкритість, прозорість, публічність). Подібну точку зору має О. В. Прієшкіна, досліджуючи демократичні засади конституційного ладу²³. Втім у сфері місцевого самоврядування принцип гласності інтерпретується дещо по-іншому: як повна відкритість і прозорість у діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування, висвітлення їх роботи в засобах масової інформації, проінформованість населення на певній території²⁴. А у теорії цивільного судочинства обґрунтовується, що формою реалізації гласності є відкритість. При цьому «відкритість – це лише одна складова принципу гласності, «важливим елементом засад гласності судочинства є також прилюдне (публічне) проголошення рішення у всіх випадках»²⁵. Відповідно, складовими принципу гласності виділяють відкритість та публічність.

Також звернемо увагу, що у юридичній літературі здебільшого прозорість ототожнюється, насамперед, з відкритістю. Тут доречно нагадати, що саме такий підхід знаходимо в Законі України «Про громадські об'єднання». Втім, на наш думку, така позиція є дискусійною, оскільки, як слушно відзначається в літературі, відкритість не повинна ототожнюватися з прозорістю, незважаючи на їхню тісну пов'язаність та певну взаємозалежність: можна бути добре обізнаним із діяльністю апарату управління, але не мати ніяких реальних можливостей вплинути на його зміст²⁶. Однак, ми й досі не знаходимо в науковій літературі єдності концептуальних підходів до з'ясування їх правової природи, змісту та сутності. Тому у цьому контексті значний інтерес становлять погляди сучасних авторів, які торкаються цієї проблеми. Наведемо та проаналізуємо деякі з них.

Так, значний науковий потенціал містить позиція В. І. Мельниченка, який вбачає основну відмінність принципів прозорості та відкритості у тому, що прозорість характеризується пасивністю споглядання інформації громадянами та їхніми об'єднаннями, а відкритість передбачає можливість активних дій цих суб'єктів²⁷. Фактично в аналогічному ключі розмірковує Н. В. Гудима, яка, досліджуючи принципи відкритості і прозорості в діяльності органів державного управління, пропонує визначати відкритість як необхідна для забезпечення їх демократизації та розвитку правила діяльність, що полягає в обов'язку цих органів забезпечити можливість вільного доступу громадян до здійснення управління державними справами шляхом як безпосереднього волевиявлення, так і опосередковано. А принцип прозорості, продовжує даний автор, полягає у встановленні цими органами засад, що забезпечують залучення громадян та інших об'єктів управління до прийняття управлінських рішень за рахунок створення і гарантування високого рівня їх обізнаності щодо змістовного та процедурного аспектів державно-управлінської діяльності²⁸.

Проведене нами дослідження дало змогу з'ясувати характерні, специфічні ознаки, за допомогою яких науковці розмежовують прозорість та відкритість, а тому розглядають їх як окремі принципи. Відтак, прозорість в діяльності громадського об'єднання визначається мірою обізнаності членів (учасників) громадського об'єднання стосовно його діяльності. Тобто, під прозорістю варто розуміти не лише процес інформування, а значно важливіше – процес перетворення інформації про діяльність громадського об'єднання на доступну для сприйняття, зрозумілу та дохідливу. Можливість отримання членами (учасниками) громадського об'єднання такої інформації досягається за допомогою як інформування (повідомлення) їх про діяльність громадського об'єднання, так і шляхом роз'яснення (пояснення, тлумачення) інформації. Відкритість в діяльності громадянського об'єднання визначається створенням ним умов для безперешкодного (вільного) доступу всіх його членів (учасників) до інформації про його діяльність, у тому числі про прийняті громадським об'єднанням рішення та здійснені заходи, а також виконанням громадським об'єднанням обов'язку щодо забезпечення такого доступу. Іншими словами, забезпечення інформаційної відкритості громадського об'єднання є двостороннім процесом. З одного боку, рівень відкритості фактично визначається реальною діяльністю громадського об'єднання, зокрема його керівних органів. З другого боку, запорукою відкритості громадського об'єднання є активна позиція його членів (учасників).

Наведені аргументи дають можливість стверджувати, що саме поняття «відкритість» охарактеризовано в ч. 7 ст. 3 Закону України «Про громадські об'єднання» поряд з поняттям «публічність». Якщо звернутися

до поняття «публічність» в даному Законі, то ситуація постає не менш суперечливою, адже публічність законодавець визначає як інформування громадським об'єднанням громадськість про свої мету (цілі) та діяльність. Втім термін «громадськість» є складним і багатоплановим. У Великому тлумачному словнику сучасної української мови громадськість визначається як передова частина, передові кола суспільства²⁹. Громадськість у словнику Т. Єфремової та на думку С. Кузнецова – 1) частина суспільства, що бере активну участь у житті цього суспільства; 2) громадські організації³⁰. Натомість, термін «громадськість» досить часто використовують в нормативно-правових актах, але без відповідних визначень його змісту. Не є винятком і Закон України «Про громадські об'єднання». А це створює серйозні перешкоди для тлумачення та реалізації принципу публічності. Звідси втрачається така характеристика правового припису як визначеність. Водночас без прозорості як належної обізнаності членів (учасників) громадського об'єднання стосовно його діяльності неможливим є їх результативний вплив на цю діяльність. При цьому прозорість, відкритість, публічність мають бути взаємоузгодженими.

Сказане вище безпосередньо стосується ще одного поняття – поняття гласності, яке має набути легального статусу в законодавстві про громадські об'єднання та дістати офіційне нормативне закріплення у Законі України «Про громадські об'єднання». Даючи визначення гласності, необхідно враховувати вже наявні в законодавстві дефініції цього поняття, а також дефініції понять, що є суміжними з ним: прозорість, відкритість, публічність. Поняття гласності, на нашу думку, є поняттям більш високого рівня узагальнення, ніж прозорість, відкритість, публічність. Гласність, як один із принципів утворення і діяльності громадських об'єднань, проявляється в забезпеченні (обов'язку) громадських об'єднань здійснювати постійну та систематичну роботу з інформування їх членів (учасників), органів державної влади та місцевого самоврядування, інших громадських об'єднань та населення про хід своєї діяльності. Сутність принципу гласності полягає у відкритості, прозорості, публічності утворення і діяльності громадських об'єднань, а з цього випливає, що поняття принципу гласності є збірним і включає три складові.

¹ Закон України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 1. – Ст. 1.

² Закон України «Про об'єднання громадян» від 16 червня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 34. – Ст. 504.

³ Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15 вересня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 45. – Ст. 397.

⁴ Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» від 01 грудня 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 1. – Ст. 2.

⁵ Закон України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки» від 07 жовтня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 52. – Ст. 312.

⁶ Закон України «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності» від 22 червня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 22. – Ст. 216.

⁷ Закон Республіки Беларусь «Об общественных объединениях» от 04 октября 1994 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minjust.by/ru/site-menu/about/struktura/obschestv/registr/obedin> ; Закон Республіки Армєнии «Об общественных организациях» от 04 декабря 2001 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : parliament.am/legislation.php?sel=show&ID=1295&lang=rus; Закон Республіки Казахстан «Об общественных объединениях» от 31 мая 1996 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tengrinews.kz/zakon/dkcs?ngt=Z960000003> ; Закон Республіки Узбекистан «Об общественных объединениях в Республике Узбекистан» от 15 февраля 1991 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lex.uz/pages/GetAct.aspx?lact-id=111827>

⁸ Закон Республіки Беларусь «Об общественных объединениях» от 04 октября 1994 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minjust.by/ru/site-menu/about/struktura/obschestv/registr/obedin>

⁹ Федеральний закон Российской Федерации «Об общественных объединениях» от 19 мая 1995 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.consultant.ru/popular/obob/> ; Закон Республіки Молдова «Об общественных объединениях» от 17 мая 1996 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ngo.by/legal-state/legal-inform/foreign-law/c7f5319e605df782.html>

¹⁰ Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і гол. ред. Б. Т. Бусел]. – К.; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2002. – С. 971. – 1440 с.

¹¹ Там само. – С. 131.

¹² Тлумачний новий словник української мови. – К. : Вид-во «Аконіт», 2008. – Т. 1: А–К. – С. 74. – 928 с.

¹³ Великий тлумачний словник сучасної української мови. – С. 184.

¹⁴ Любченко П. М. Відкритість та гласність у сфері місцевого самоврядування / П. М. Любченко // Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. праць / [редкол.: Ю. П. Битяк та ін.]. – Х. : Право, 2013. – Вип. 25. – С. 91. – С. 88–101.

¹⁵ Темех І. Т. Конституційно-правовий статус правозахисних громадських організацій : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / І. Т. Темех – К., 2010. – С. 63–64. – 203 с.

¹⁶ Сопелкін І. С. Конституційно-правові принципи організації та діяльності профспілок / І. С. Сопелкін // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2011. – № 4. – С. 69. – С. 64–70.

¹⁷ Слінько Т. М. Конституційно-правовий статус об'єднань громадян в Україні : [навч. посібник] / Т. М. Слінько, О. Г. Кушніренко. – Х. : Арсіс, 1998. – С. 23. – 176 с.

¹⁸ Гакало Е. В. Конституционно-правовые принципы образования и деятельности общественных объединений / Е. В. Гакало // Юридический журнал. – 2009. – № 1. – С. 16. – С. 13–17.

¹⁹ Авакьян С. А. Политический плюрализм и общественные объединения в Российской Федерации: конституционно-правовые основы : [монография] / Авакьян С. А. – М. : РЮНД, 1996. – С. 99–100. – 359 с.

²⁰ *Совгіря О. В.* Принципи відкритості, прозорості та гласності діяльності Уряду: визначення змісту та співвідношення понять / О. В. Совгіря // Публічне право. – 2011. – № 2. – С. 20. – С. 19–26.

²¹ Там само. – С. 21.

²² *Томкіна О.* Принцип гласності процедури прийняття правових актів Кабінету Міністрів України / О. Томкіна // Право України. – 2004. – № 9. – С. 28–29. – С. 28–31.

²³ *Прієшкіна О. В.* Гласність як відображення демократичних засад конституційного ладу: теоретичні аспекти / О. В. Прієшкіна // Актуальні проблеми держави і права. – 2005. – Вип. 24. – С. 226. – С. 224–230.

²⁴ Муниципальное право России : учебник / [С. А. Авакьян, В. Л. Лютцер, Н. Л. Пешин и др.] ; отв. ред. С. А. Авакьян. – М. : Проспект, 2011. – С. 163. – 544 с.

²⁵ *Амеліна А. С.* Гласність як один із принципів цивільного судочинства / А. С. Амеліна // Міжнародний юридичний вісник : збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2014. – Вип. 1. – С. 192–193. – С. 189–194.

²⁶ *Мельниченко В. І.* Прозорість і відкритість державного управління як чинники його стабілізації / В. І. Мельниченко // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2003. – № 4. – С. 48. – С. 48–55.

²⁷ Там само. – С. 49.

²⁸ *Гудима Н. В.* Принципи відкритості та прозорості в діяльності органів державного управління : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з державного управління : спец. 25.00.01 «Теорія та історія державного управління» / Н. В. Гудима. – К., 2008. – С. 6. – 21 с.

²⁹ Великий тлумачний словник сучасної української мови. – С. 199.

³⁰ *Ефремова Т. Ф.* Новый словарь русского языка. Толково-словообразовательный / Т. Ф. Ефремова. – М. : Рус. яз., 2000. – С. 89. – 1680 с.; *Кузнецов С.* Большой толковый словарь русского языка / С. Кузнецов. – СПб. : Норинт, 1998. – С. 80, 91. – 1536 с.

Резюме

Гаєва Н. П. До питання розуміння принципу прозорості, відкритості та публічності утворення і діяльності громадських об'єднань.

У статті досліджуються змістовні характеристики принципу прозорості, відкритості та публічності утворення та діяльності громадських об'єднань. Особливу увагу приділено аналізу проблем співвідношення термінів «прозорість», «відкритість», «публічність», «гласність» при їх нормативному та доктринальному використанні. Зазначено, що відкритість не повинна ототожнюватися із прозорістю, а сутність принципу гласності полягає у відкритості, прозорості, публічності утворення і діяльності громадських об'єднань.

Ключові слова: громадське об'єднання, принцип прозорості, відкритості та публічності, гласність.

Резюме

Гаєвая Н. П. К вопросу понимания принципа прозрачности, открытости и публичности образования и деятельности общественных объединений.

В статье исследуются содержательные характеристики принципа прозрачности, открытости и публичности образования и деятельности общественных объединений. Особое внимание уделено анализу проблем соотношения терминов «прозрачность», «открытость», «публичность», «гласность» при их нормативном и доктринальном использовании. Отмечено, что открытость не должна отождествляться с прозрачностью, а сущность принципа гласности заключается в открытости, прозрачности, публичности образования и деятельности общественных объединений.

Ключевые слова: общественные объединения, принцип прозрачности, открытости и публичности, гласности.

Summary

Gaeva N. On the question of understanding the principle of transparency, openness and publicity of formation and activities of public associations.

The article examines the substantial characteristics of the principle of transparency, openness and publicity of formation and activities of public associations. Particular attention is paid to the terms “transparency”, “openness”, “publicity” in their normative and doctrinal use. It is noted that “openness” should not be equated with “transparency”, and the essence of the principle of “transparency” is openness, transparency, publicity of formation and activities of public associations.

Key words: associations, the principle of transparency, openness and publicity, publicity.